

OLGA LIPIŃSKA
ZAWSZE SĄ DOBRE CZASY
NA KABARET

AMUN
MALUJĄ STOPAMI I USTAMI

OLIVER BULLOUGH
JAK ZACHÓD POMAGA
OLIGARCHOM I MAFIOM

NIEMCY
SKUTKI PORZUCENIA ATOMU

160

150

140

130

120

110

**TA POLICJA
LEPSZA NIE BĘDZIE**

TEATR CAPITOL

ZAPRASZA NA

**SPEKTAKLE
IMPROWIZOWANE**

Bądź częścią tej historii!

**KOMEDIA
ROMANTYCZNA**

10, 11, 12 i 14 lutego

**DISCO POLO,
czyli historia
pewnego zespołu**

27 stycznia i 17 lutego

**KRYMINAŁ
IMPROWIZOWANY**

13 i 20 stycznia, 3 lutego

**WILKOŁAKI
horror
improvizowany**

24 lutego

• KUP

• www.teatrcapitol.pl

**Szalona
NOWOŚĆ!**

Patroni Medialni

DMF
MAXX

TV
Festiwali

WISZCZOSPÓLNA

ams

onet

P

Kobiety

Famille.pl

Partnerszy Teatru
STREFA
MUSIC

O bag

kicket

ARTYSTYKA
WARSZAWA

WARSZAWA
MULTIMEDIA

fmzo

TEATR
FORSTI

Producent

Partner producenta
ANGORA

Wiatraki w Wilanowie

Zamykam oczy i widzę, jak spełniło się marzenie o Polsce jako krainie tysięcy wiatraków. Marzenie lobbyistów i polityków, do których lobbyści skutecznie dotarli. Musieli, bo bez decyzji polityków nie można budować wiatraków tuż przy domach i zabudowaniach. Otwieram oczy i widzę firmy, które świetnie zarabiają, bo im wiatrak bliżej, tym przedsięwzięcie jest tańsze, a zysk większy. Znowu zamykam i widzę las wiatraków zaglądnący do okien apartamentów w Wilanowie, Sopotcie czy Konstancinie. A może także w Zakopanem. No, ze stolicą Tatr to jednak przesadziłem. Górale są zbyt nerwowi na takie numery. A szczególnie, gdy wieje halny. Tyle wiatru niestety tam się marnuje. Żartuję. Może trochę, choć sprawa jest poważna. Nie jestem przeciwnikiem wiatraków ani ferm fotowoltaiki. Pod warunkiem że stawiane są tak, że nie rujną życia ludziom, którzy pobudowali domy nie z myślą, że tuż za oknem będą mieli wiatrak albo hektar paneli fotowoltaiki. Czy tak wiele chcą?

Politycy kochają mówić, że najważniejszy jest człowiek. Ciągłe słyszymy, że po pierwsze człowiek. Ale który? Gdzie jest ten człowiek, o którym mówią? Z pewnością nie jest nim ten, któremu nie da się wmówić, że wiatrak szmerze ciszej niż lodówka nowej generacji.

I że musi się zgodzić na budowę, bo wojna na Ukrainie. A jak pyta, dlaczego postępowaniem ma być instalowanie starych niemieckich wiatraków, których tam się pozbywają, to słyszy, że teraz już tak nie będzie. A co? Niemcy już wszystkie starocie sprzedali?

Nie jestem przeciwko wiatrakom, jako ważnej części OZE. Ale lekceważenie tych, którym chce się je postawić przed domem, uważam za bezczelność i krótkowzroczną arogancję. Słyszemy argumenty tylko jednej strony. Tej, która na wiatrakach zarabia. A głosy tych, których to rzekome dobrodziejstwo spotkało, nikną gdzieś wśród nacisków i presji, żeby szybko zmniejszyć dozwoloną odległość wiatraka od domu.

Chwalebny wyjątkiem w tym jednogłosie jest reportaż Marcina Wójcika w „Dużym Formacie”. Podaję za nim kilka cytatów. Ku refleksji: „Najgorzej, kiedy turbina szuka wiatru i się przestawia. To daje straszny warkot, jakby pociąg przejeżdżał”, „Do najbliższego wiatraka nie mam nawet 500 m, w nocy jest najgorzej, śwista, jakby samolot chciał wystartować, a nie mógł”.

I co ci ludzie mają z tym zrobić? Branża wiatrakowa wygrywa. Gminy będą miały dodatkowe dochody. A los zwykłych ludzi? Czy to kogoś jeszcze obchodzi?

BAKOWSKI

2023

WSPIERAMY OWSIAKA

wielka orkiestra świątecznej pomocy

Nasza redakcja przygotowała aukcje, z których dochód zostanie przeznaczony na **31. Finał WOŚP** – Chcemy wygrać z sepsą!

W tym roku na aukcje Allegro przekazaliśmy **książki PRZEGLĄDU** z autografami autorów.

Licytacje na stronie **aukcje.wosp.org.pl** potrwały do 12 lutego 2023 r.

Gramy z WOŚP!

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Ta policja lepsza nie będzie**
Najpierw służy się partii,
a dopiero potem...
- 14 To nie jest kraj dla matek**
Prawie 70% Polek nie planuje dzieci
- 18 Koniec wojny na kościelnym polu?**
Wracamy do sprawy hotelu w Rybakach
- 40 Nie chcemy litości**
Malują stopami i ustami

ZAGRANICA

- 20 Czeski prezydent w mundurze?**
Korespondencja z Pragi
- 22 Addio, Mafiapolis**
Korespondencja z Palermo
- 26 Transformacja grzęźnie w błocie pod Lützerath**
Korespondencja z Niemiec

GLOBALNY PUNKT WIDZENIA

- 29 Wszystko jest na sprzedaż**
– rozmowa z Oliverem Bulloughiem

OPINIE

- 32 Stephen M. Walt**
Dlaczego Ameryka nie mogłaby przestać
głupio postępować, nawet gdyby chciała?

KULTURA

- 34 Ja jestem w partii Kultura**
– rozmowa z Olgą Lipińską
- 45 Culturalia**
- 66 Fangor. Poza obraz**

SYLWETKI

- 38 Litwiniec i kundlizm**
Odszedł człowiek orkiestra

HISTORIA

- 46 Wydani przez polskich zdrajców**
Egzekucja dowódców
Obwodu Oświęcimskiego AK

PSYCHOLOGIA

- 50 Seks, miłość i roboty**
Jak zaspokoić potrzebę bliskości

OBSERWACJE

- 54 Psy w grupach Gopr**
Czują się członkami zespołu

ZWIERZĘTA

- 58 Grabarze**
Zwierzęce służby sanitarne

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Wiatraki w Wilanowie
- 13 Roman Kurkiewicz**
Nikt się nie spodziewa
hiszpańskich nurków
- 17 Jan Widacki**
Bronię Giertycha
- 49 Tomasz Jastrun**
Kielbasa nie tylko wyborcza
- 53 Agnieszka Wolny-Hamkało**
To, czego nie wybaczymy Susan

29

GLOBALNY PUNKT WIDZENIA

WSZYSTKO JEST NA SPRZEDAŻ

– rozmowa z Oliverem Bulloughiem

40

KRAJ

NIE CHCEMY LITOŚCI

Malują stopami i ustami

54

OBSERWACJE

PSY W GRUPACH Gopr

Czują się członkami zespołu

Projekt okładki: Daria Słowińska-Kettner

FOT. PIOTR MOŁĘCKI/EAST NEWS, SHUTTERSTOCK

f Kryptowaluty to magnes na oszustów

Cały czas tylko hasła: finansowa rewolucja, bańka spekulacyjna, oszustwa, kradzieże, niezależność, wolność... A największym draństwem są zużyte zasoby energetyczne, aby „wykopać” te kryptowaluty. Energia elektryczna potrzebna do zasilania „koparek” i do ich chłodzenia nie bierze się znikąd!

Kuba Matecki

f Gdynia. Modernizacja i jej ofiary

Pan Grzegorz Piątek, autor nagrodzonej Paszportem „Polityki” książki „Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920-1939”, mówi, że Kaszubom w Gdyni brakowało tzw. niemieckiego porządku. Mój dziadek ze strony Matki był Kaszubem od pokoleń, babcia pochodziła z Nadrenii Północnej-Westfalii i nigdy nie słyszałam, żeby narzekali na czasy, gdy powstawała Gdynia. W czasie wojny nie podpisali żadnej niemieckiej listy. Za to mieli być wywiezieni do Stutthofu. Uprzedzeni o tym zdążyli się ukryć. Urodziłam się w Gdyni. Była pięknym miastem – z zielonymi skwerami i basenem na Redłowskiej Polance. Stara zabudowa, ta sprzed wojny, jest ładna, trochę po wojnie też jeszcze sensownie budowano. A teraz mamy upiorną budowlę nad morzem. Skwery także już są zabudowane, zieleni właściwie nie ma. Szkoda.

Waleria Lubner

✉ 1200 i dalej

Redaktorowi Naczelnemu, jednemu z pionierów uczciwości dziennikarskiej, a także całemu zespołowi oraz współpracownikom – niezależnie od pełnionych funkcji – dziękuję za 1200 numerów „Przeglądu”.

W komentarzu w nr. 1/2023 redaktor Jerzy Domański napisał: „»Przeglądowi« nie brakuje odwagi. Choć bardziej ceni-my rozum, rozsądek, wiedzę i fakty. Zwłaszcza gdy piszemy o historii”. Za tę ostatnią działalność niżej podpisana szczególnie Państwu dziękuję. Jestem bowiem potomkinią tych, którzy wszystko systematycznie tracili w czasie trzech zaborów, I i II wojny, jak również tzw. repatriacji. To przede wszystkim z myślą o nich, ale i do wiadomości ogółu społeczeństwa, opracowałam swoją „Kresową Atlantyde” prof. Stanisław Sławomir Nicieja. Informację o bezcennej pracy profesora zamieścili Państwo w „Przeglądzie” nr 53/2022.

Zdaję sobie sprawę – bo i w prasie jako młoda dziewczyna, krótko po wojnie, pracowałam – ile wiedzy, energii i nieraz autentycznego poświęcenia potrzeba, aby redagować dziennik czy tygodnik. Nie warto jednak rezygnować z takiej walki. Czytelnicy – szczególnie ci młodszy – autentycznie potrzebują takich mentorów i takiej busoli.

Szanowny i drogi, niezłomny jak rzadko Redaktorze Naczelny, życzę Panu i całemu Pańskiemu otoczeniu naprawdę wielu sukcesów i jak najmniej trosk w pracy.

Elżbieta Kucharska

ZDJĘCIE TYGODNIA

Miejsce katastrofy ukraińskiego śmigłowca pod Kijowem. Na pokładzie byli szef MSW Denys Monastyrski, jego pierwszy zastępca Jewhenij Jenin i jeszcze jeden wiceminister, Jurij Łubkowycz, oraz trójka innych pracowników MSW i trzech członków załogi. Wszyscy zginęli. Łącznie mowa jest o 14 zabitych i 25 rannych.

191 tys. osób pobiera w Polsce świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi. Jeśli opiekunowie zrezygnują z zatrudnienia, mogą otrzymać **2458 zł** świadczenia pielęgnacyjnego. Panie premierze, jak za to przeżyć?

Pasporty „Polityki” 2022 otrzymali: **Jan Holoubek** (film), **Jakub Skrzywanek** (teatr), **Anna i Jakub Górnicy**, znani jako Outriders (kultura cyfrowa), **Agata Słowak** (sztuki wizualne), **Grzegorz Piątek** (literatura), **Anna Sułkowska-Migoń** (muzyka poważna), **Przemysław Jankowiak – 1988** (muzyka popularna) oraz **Dorota Masłowska, Ryszard Poznakowski i Wilhelm Sasnal** jako kreatorzy kultury.

7,86 bln zł wyniosła w 2022 r. wartość przelewów w systemie Elixir.

Ponad 500 osób zatrudnia już rządowa spółka Centralny Port Komunikacyjny. A niezależnie od tego korzysta z usług wielu ekspertów z firm zewnętrznych. Średnie zarobki w CPK przekroczyły 13 tys. zł (brutto).

W 25. rankingu **Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy”** najlepszymi liceami ogólnokształcącymi w Polsce są: **XIV LO im. Stanisława Staszica w Warszawie, V LO im. Augusta Witkowskiego w Krakowie, XIII LO w Szczecinie i Uniwersyteckie LO w Toruniu**. Wśród techników wygrało **Technikum Mechatroniczne nr 1 z Warszawy przed Technikum Łączności nr 14 z Krakowa i Technikum Elektronicznym z Lublina**.

Będą dłuższe urlopy rodzicielskie dla ojców i nowy

urlop opiekuńczy. Wydłużone zostaną elastyczne formy czasu pracy dla rodziców do ósmego roku życia dziecka.

Prof. Jakub Urbanik, wykładowca UW, wniósł o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec Marcina Warchoła, który z ramienia Solidarnej Polski jest wiceministrem sprawiedliwości, a także adiunktem na UW. Warchoła nazwał „Sylwester Marzeń” TVP sylwestrem wynaturzeń i popisał się wieloma homofobicznymi tekstami. Rektor UW prof. Nowak gra na zwłokę.

Po 58 dniach **polarnik Mateusz Waligóra** doszedł do bieguna południowego. W temperaturze minus 40 st. C ciągnął specjalne sanie z ekwipunkiem. Jest czwartym Polakiem, który zdobył ten biegun. Wcześniej dokonali tego Marek Kamiński, Małgorzata Wojtaczka i Jacek Libucha.

Polska Grupa Górnicza sprzedała w 2022 r. w sklepie internetowym 1,5 mln ton węgla i miałów węglowych.

Do wielu problemów z Trybunałem Konstytucyjnym doszedł jeszcze jeden. Z Julią Przylębską, która okopała się na stanowisku prezeski. Zmiany domagają się m.in. Bogdan Święczkowski i Mariusz Muszyński. Szykuje się więc skok Ziobry na Trybunał.

Jakub Kumoch, były szef Biura Polityki Międzynarodowej w Kancelarii Prezydenta, został odznaczony Krzyżem Kawalerskim OOP „za wybitne zasługi w służbie dyplomatycznej”. Najwybitniejszym osiągnięciem Kumocha była rozmowa prezydenta Dudy z rzekomym Macronem.

PRZEBŁYSKI

Piński o Mazurku

Nie wiemy, czy opinia Jana Pińskiego ucieszyła znanego celebrytę medialnego Roberta Mazurka, czy wręcz przeciwnie. Zdaniem Pińskiego „Mazurek to mądry propagandzista PiS. Zdarza mu się krytykować władze partyjne, dzięki czemu może uchodzić za dziennikarza obiektywnego. Faktycznie odważa bardzo ważną propagandę. Dociera do tych, którzy odrzucają chamski przekaz topornej propagandy PiS. Przekaz Mazurka jest taki: PiS ma dużo wad, ale spójrzcie na opozycję, przecież ona jest jeszcze gorsza” („Najwyższy Czas”). Piński miał okazję pracować z Mazurkiem w „Uważam Rze”. Ten już w 2012 r. zarabiał tam 25 tys. zł miesięcznie. Ale prawdziwa kasa to ostatnie lata. Na dodatek brat Mazurka został za PiS prezesem spółki skarbu państwa zajmującej się nieruchomościami. Choć nie miał z tą branżą nic wspólnego.

Wyszowski nadaje z toi toia

Iga Świątek pokazuje klasę nie tylko na korcie. Wsparła 31. Finał WOŚP Jurka Owsiaka. W czasie licytacji będzie można wygrać dwuosobowe zaproszenie na jej mecz w pierwszej rundzie French Open i wszystkie mecze, które będą tego dnia w Paryżu, na przełomie maja i czerwca. Na licytacji będzie też rakietą, którą Świątek wygrała turnieje Roland Garros i US Open. A na deser osobiste spotkanie z tenisistką. Fajny gest. Jednak nie dla każdego. Odezwał się Krzysztof Wyszowski, zawodowy paszkwilant: „Mówili, że ojciec porządny, a tu jednak zwykła siemana tandeciara. Szkoda...”. Nawet jak na dojną zmianę Wyszowski to wyjątkowy palant.

Ja prosić, nie strzelajcie

Który to Polak mógł w czasie meczu z Argentyną na mistrzostwach świata gawędzić z obrońcą biało-niebieskich? Nicolás Tagliafico w czasie internetowej transmisji na platformie Twitch opowiadał: „Kiedy zdobyliśmy drugiego gola, około 60. minuty, jeden z Polaków powiedział do mnie, najlepiej jak potrafił po hiszpańsku: nie atakujcie więcej, wystarczy”.

Następna bramka Argentynyców mogła Polskę wyeliminować. I skończyłoby się na fazie grupowej. Ciekawe, kto tak desperacko prosił Argentyńczyka o litość. Podobno kiedyś grał w Hiszpanii, a teraz w Arabii Saudyjskiej. Najbardziej tą rozmową interesują się Meksykanie, bo to oni wyszliby z grupy. I zagrali z Francją.

Anioł z kiszonymi ogórkami

Z czym wam się kojarzy sesja budżetowa rady miasta? Masa liczb, tabel i wykresów. Nuda. Ale nie w Zielonej Górze. Tam radna PiS łączy sesję z jarmarkiem. Eleonora Szymkowiak przychodzi na te sesje w przebraniu. Była już bożonarodzeniowym drzewkiem. Na sobie miała świecące lampki i łańcuchy choinkowe. W tym roku zielonogórzanie zobaczyli anioła. W wersji dla przedszkolaków. Nad głową Szymkowiak miała aureolę, a na ramionach ogromne skrzydła. Dopelnieniem całości były zaś kiszone ogórki. Popularna zakąska, nie tylko wśród wyborców dojnej zmiany.

PYTANIE TYGODNIA

Jakie są granice możliwości sztucznej inteligencji?

PROF. HALINA KWAŚNICKA,

*specjalistka w zakresie sztucznej inteligencji,
Politechnika Wroclawska i WSB Wrocław*

Nikt nie wie tego na pewno, ale uważam, że sztuczna inteligencja nie dorówna ludzkiej pod względem kreatywności. Potrafi o niebo lepiej od nas przetwarzać ogromne zbiory danych i znajdować w nich wzorce, ale wielkie odkrycia czy przełomowe dzieła sztuki wymagają czegoś więcej – odrzucenia dotychczasowych wzorców i zaproponowania czegoś zupełnie nowego. Ada Lovelace, pierwsza programistka w historii, już w 1843 r. stwierdziła, że maszyny nigdy nie będą tak inteligentne jak ludzie, ponieważ mogą robić tylko to, do czego je zaprogramowano. Wydaje mi się, że na zawsze niedostępne będą dla nich także intuicja, emocje czy empatia, bo ich również nie da się zapisać w postaci algorytmów. Powiem więcej: mam nadzieję, że tak będzie, bo choć jestem „zakochana” w sztucznej inteligencji, chcę wierzyć, że człowiek jednak czymś się różni od stworzonego przez siebie oprogramowania.

DR HAB. ALEKSANDRA PRZEGALIŃSKA,

futurolożka, Akademia Leona Koźmińskiego

Horyzont jej rozwoju jest trudny do przewidzenia, ponieważ ta dziedzina bardzo szybko się rozwija. Znakomita część ekspertów uważa, że w przyszłości AI będzie coraz bardziej zintegrowana z różnymi aspektami naszego codziennego życia,

takimi jak transport, opieka zdrowotna i komunikacja. Ponadto oczekuje się, że będzie nadal doskonalić się w przetwarzaniu języka naturalnego, widzeniu komputerowym czy podejmowaniu decyzji. Trwają również pierwsze badania nad AGI (Artificial General Intelligence). Niektórzy już teraz mówią o stworzeniu ASI (Artificial Superintelligence), mającej zdolność uczenia się i rozumienia podobną do ludzkiej, a nawet przekraczającej kolektywną inteligencję ludzkości. Warto jednak zauważyć, że istnieją obawy dotyczące możliwych konsekwencji rozwoju AI, m.in. wypierania miejsc pracy i pogłębiania nierówności społecznych. Dziś nie wydaje się, żeby badania nad rozwojem AI można było zatrzymać, ale stało się tak w przypadku innych przełomowych technologii, np. klonowania.

WALDEMAR SIWIŃSKI,

prezes IREG Observatory

Nie istnieją, niestety. Stanisław Lem powiedział kiedyś, w kontekście literatury science fiction, że to, co ktoś napisze, ktoś inny na pewno zrealizuje. I rzeczywiście okazuje się, że nie ma takich katastroficznych wizji, które w jakichś wymiarach czy momentach by się nie ziszczały. Sztuczna inteligencja, przynosząca dużo rozwiązań polepszających nasze życie, jest jednocześnie źródłem wielu zagrożeń. Jeśli się nie ockniemy, wszystkie czarne scenariusze nakreślone przez pisarzy mogą się urzeczywistnić.